

Philips Pensioenfonds

Beleggingsbeginselen

Verklaring beleggingsbeginselen

Geldend vanaf 1 april 2022¹

1. Inleiding

Stichting Philips Pensioenfonds ('het Fonds') is belast met de uitvoering van de pensioenregelingen die gelden voor de (oud-)werknemers van Philips en Signify in Nederland. Het pensioenfonds heeft ten doel het treffen van voorzieningen ten behoeve van de oude dag, arbeidsongeschiktheid en overlijden. Het Fonds belegt en beheert het pensioenvermogen in het belang van de (gewezen) deelnemers en gepensioneerden van het Fonds. Bij de uitvoering van deze taken houdt het Fonds rekening met de belangen van alle belanghebbenden.

Het beleggingsbeleid is van doorslaggevend belang voor zowel de veiligheid als de betaalbaarheid van het pensioen. Om deze reden zijn pensioenfondsen verplicht een Verklaring inzake beleggingsbeginselen op te stellen. Hierin leggen pensioenfondsen verantwoording af over de uitgangspunten die zij hanteren bij de invulling van het beleggingsbeleid en de wijze waarop het beleggingsbeleid wordt uitgevoerd.

De Verklaring inzake beleggingsbeginselen wordt periodiek herzien (minimaal eens in de drie jaar). Indien tussentijds belangrijke wijzigingen optreden in het beleggingsbeleid wordt de verklaring tussentijds herzien.

2. Organisatie

Hieronder worden enkele hoofdlijnen geschetst van de organisatorische inrichting van het Fonds. Deze verklaring beperkt zich daarbij tot de hoofdlijnen die voor deze verklaring relevant zijn. Voor een volledige beschrijving van de organisatorische inrichting van het Fonds wordt verwezen naar het jaarverslag, dat wordt gepubliceerd op de website van het Fonds (www.philippensioenfonds.nl).

2.1 Bestuur

Het Fonds wordt bestuurd door een bestuur van uitvoerende en niet uitvoerende bestuursleden. Dit zogeheten Algemeen Bestuur bestaat uit twaalf leden: een onafhankelijk voorzitter, acht niet uitvoerend bestuurders (drie leden van werkgeverszijde, drie leden van werknemerszijde en twee leden uit de kring van gepensioneerden) en drie uitvoerend (uitvoerend) bestuurders. Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het beleid van het Fonds en de uitvoering daarvan. Het Algemeen Bestuur stelt de voor het vermogensbeheer relevante beleidsuitgangspunten, het strategisch beleggingsbeleid en de bijbehorende risicokaders vast.

¹ Tekst laatstelijk gewijzigd per 1 april 2022. Aanpassingen in het beleid of de uitvoering kunnen aanleiding geven tot tekstuele aanpassingen die niet leiden tot een materiele wijziging van de Verklaring beleggingsbeginselen en derhalve ook niet als herziening daarvan worden aangemerkt.

De uitvoerend bestuurders vormen tezamen het Uitvoerend Bestuur. Het Uitvoerend Bestuur is verantwoordelijk voor de voorbereiding van de strategische besluitvorming door het Algemeen Bestuur. Daarnaast is het Uitvoerend Bestuur verantwoordelijk voor alle aspecten t.a.v. de uitvoering van het vastgestelde beleggingsbeleid, zoals besluitvorming binnen het door het Algemeen Bestuur vastgestelde beleidskaders, uitbesteding (aansturing en monitoring) van werkzaamheden aan derden en beheren van de risico's. Hiertoe heeft het Uitvoerend Bestuur de beschikking over een Bestuursbureau met een staf van 27 medewerkers (stand per 1 april 2020, exclusief leden Uitvoerend Bestuur).

Het Uitvoerend Bestuur rapporteert periodiek aan het Algemeen Bestuur over de operationele uitvoering, zowel voor wat betreft de door het Uitvoerend Bestuur zelf verrichtte werkzaamheden, als voor wat betreft de door de externe vermogensbeheerder(s) verrichtte werkzaamheden. Het Algemeen Bestuur houdt toezicht op deze werkzaamheden. Het Algemeen Bestuur wordt daarbij ondersteund door de Audit Commissie, die is samengesteld uit drie leden van het Algemeen Bestuur (één per geleding) en wordt bijgestaan door een vaste externe adviseur. De Audit Commissie ondersteunt het Algemeen Bestuur o.a. bij het houden van toezicht op de risicobeheersing van het Fonds en het houden van toezicht op risico's in het beleggingsbeleid.

2.2 Externe vermogensbeheerder

Het feitelijk vermogensbeheer is uitbesteed aan een externe vermogensbeheerder: de Master Manager. De Master Manager is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleggingsbeleid (beheer van de beleggingen) conform de geldende vermogensbeheerovereenkomst. Daarnaast adviseert hij (proactief) het Uitvoerend Bestuur. De Master Manager is verantwoordelijk voor zowel intern als extern beheerde mandaten.

Het Fonds zorgt ervoor dat het in alle fasen van het beleggingsproces beschikt over de juiste deskundigheid op alle niveaus die is vereist voor:

- het bepalen en formuleren van een optimaal beleggingsbeleid, inclusief het beleid ten aanzien van de door het Fonds gelopen beleggingsrisico's, respectievelijk het dienaangaand adviseren van het Algemeen Bestuur;
- het aansturen van de Master Manager, onder andere door het vertalen van het beleggingsbeleid in beleggingsmandaten en -richtlijnen;
- het houden van toezicht op en periodiek evalueren van de uitvoering van het beleggingsbeleid door de Master Manager.

3. Doelstelling beleggingsbeleid

3.1 Ambitie en risicohouding

De ambitie van het Fonds is om een waardevast pensioen te realiseren voor de gewezen deelnemers en gepensioneerden van het Fonds (niet-actieven) en een welvaartsvast pensioen voor de (actieve) deelnemers van het Fonds. Concreet betekent dit dat het beleggingsbeleid tegelijkertijd moet bijdragen aan de realisatie van een goede indexatie de komende 15 jaar én aan herstel van de reële markttrente-dekkingsgraad² in diezelfde tijdsperiode. Het Fonds bepaalt welke risico's het bereid is daarbij te aanvaarden, rekening houdende met de opbouw van het deelnemersbestand, de risicobereidheid van de deelnemers en de financiële situatie van het Fonds.

3.2. Beleggingsprincipes

Het strategisch beleggingsbeleid is gebaseerd op een aantal beleggingsprincipes. Dit is het vertrekpunt voor de wijze waarop het Fonds het beleggingsproces en de organisatie heeft ingericht. Het Fonds heeft navolgende beleggingsprincipes geformuleerd:

- **Principe 1: Een reëel pensioen voor onze deelnemers is de centrale doelstelling van het strategisch beleggingsbeleid**
 - Voor het realiseren van een reëel pensioen moet beleggingsrisico genomen worden
 - Risico's worden bewust en gebalanceerd afgewogen binnen een gedegen risicomanagementproces
- **Principe 2: Dynamisch inspelen op middellange termijn ontwikkelingen in markten verbetert lange termijn beleggingskeuzes**
 - Het strategisch beleid is de belangrijkste keuze in het beleggingsproces. Middellange termijn rendementen en risico's kunnen sterk afwijken van lange termijn verwachtingen
 - Daarom draagt het monitoren hiervan en dynamisch inspelen op deze inzichten binnen de risicohouding van het Fonds bij aan de realisatie van de lange termijn ambitie
- **Principe 3: Passief mandaatbeheer is het ons vertrekpunt, tenzij actief beleggen loont of passief beleggen niet mogelijk is**
 - De reden hiervoor is dat consistent markten verslaan, na kosten, moeilijk is
- **Principe 4: Een zorgvuldige invulling van strategische keuzes is essentieel voor het succes van onze beleggingsstrategie**
 - De daadwerkelijke invulling van de portefeuille moet aansluiten bij de gekozen strategie en doelstellingen. Dit evalueren we periodiek
 - Voordat een beleggingscategorie wordt toegevoegd aan de portefeuille moeten alle rendements- en risicobronnen geïdentificeerd, begrepen en transparant zijn

² De reële markttrente-dekkingsgraad betreft het pensioenvermogen gedeeld door de Voorziening Pensioenverplichtingen die wordt berekend door de nominale uitkeringenreeks af te zetten tegen de reële rentetermijnstructuur welke gelijk is aan de SWAP-curve (1 dags), gecorrigeerd met de volledige inflatiecurve.

- Ook kosten en operationele beheersing worden meegewogen. De wijze waarop fees worden overeengekomen dient ervoor te zorgen dat belangen van PPF en de vermogensbeheerder aligned zijn
- **Principe 5: MVB is een belangrijk onderdeel van ons beleggingsbeleid**
 - We streven ernaar dat deelnemers en aangesloten ondernemingen het vertrouwen hebben dat hun pensioen(regeling) ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen bij PPF in goede handen is
 - Rekening houden met maatschappelijke aspecten bij de keuze van onze beleggingen kan zonder dat het rendement kost
 - Als belegger gaan we de dialoog aan met bedrijven op maatschappelijke aspecten. We geloven dat dit bijdraagt aan lange termijn financiële én maatschappelijke waarde
- **Principe 6: Een goede samenwerking tussen een deskundig intern team en een eerste klas vermogensbeheerder leidt tot de beste beleggingskeuzes**
 - Voor uitbesteding van vermogensbeheer is het essentieel dat er een level playing field is tussen PPF en de vermogensbeheerder. Een sterk intern team is als geen ander in staat om te zorgen dat wordt gehandeld in het belang van PPF
 - Een eerste klas vermogensbeheerder waarborgt deskundigheid en brede kennis over financiële markten
 - Intensieve samenwerking en monitoring haalt het beste uit de externe partners (en onszelf) naar boven en helpt om tegengestelde belangen te herkennen en te mitigeren

4. Uitvoering

4.1. Beleggingsbeleid

De beleggingsportefeuille heeft als doelstelling om voldoende vermogen op te bouwen om alle toekomstige pensioenen, inclusief indexatie, uit te kunnen keren. Deze portefeuille bestaat uit Vastrentende Waarden en Zakelijke Waarden. Vastrentende Waarden bevat obligaties die relatief zekere kasstromen genereren en die naar de mening van het Fonds goede instrumenten zijn om een deel van de pensioenuitkeringen die het Fonds in de toekomst verwacht te moeten doen, in aanzienlijke mate te kunnen zekerstellen. Daarnaast bevat de portefeuille obligaties waar meer risico aan kleeft, waardoor ze minder geschikt zijn om verwachte toekomstige pensioenuitkeringen zeker te stellen. Deze obligaties hebben tot doel om overrendement te realiseren. Binnen Zakelijke Waarden zijn de andere (niet-vastrentende) beleggingscategorieën ondergebracht, bijvoorbeeld aandelen en vastgoed. De primaire doelstelling van Zakelijke Waarden is om, naast gewenste diversificatie, overrendement te realiseren. De verhouding tussen Vastrentende Waarden en Zakelijke Waarden wordt periodiek (minimaal eens in de drie jaar) diepgaand geanalyseerd in een ALM-analyse waarin de gevolgen van verschillende economische scenario's in kaart worden gebracht. De uitkomsten van de ALM-analyse vormen een belangrijke overweging voor de bepaling van het strategisch beleggingsbeleid. Onder andere op basis van de ALM-analyse stelt het Fonds een strategische ruimte vast waarbinnen de mogelijke beleggingsmixen zich moeten bevinden.

<i>Categorie</i>	<i>Strategische ruimte</i>
Vastrentende waarden	55 tot 65% van de totale bezittingen
Zakelijke waarden	35 tot 45% van de totale bezittingen

Vervolgens bepaalt het Fonds periodiek welke concrete beleggingsmix wordt gehanteerd binnen deze strategische ruimte. Dit noemt het Fonds de allocatie richtniveaus.

Het beleggingsbeleid van het Fonds wordt vertaald naar beleggingsmandaten en -richtlijnen. Daarin wordt tot uitdrukking gebracht:

- De gewenste vermogenssamenstelling naar beleggingscategorieën (zoals aandelen, obligaties en onroerend goed). Het risicoprofiel van deze vermogenssamenstelling wordt geanalyseerd in het licht van alle rechten en verplichtingen van het pensioenfonds, zowel op korte als op lange termijn;
- De rendementsdoelstelling per beleggingscategorie, tot uitdrukking gebracht in een of meer vergelijkingsmaatstaven;
- In hoeverre het Fonds bereid is de feitelijke beleggingsportefeuille (tijdelijk) te laten afwijken van de allocatie richtniveaus, oftewel de ruimte tot het voeren van een actief beleggingsbeleid;
- Het rente-, inflatie- en valutabeleid.

4.2. Risicoprofiel

Om voldoende vermogen op te bouwen om alle toekomstige pensioenen, inclusief indexatie, te kunnen uitkeren is het onvermijdelijk dat er beleggingsrisico's worden genomen. Het Fonds neemt hierbij niet meer risico dan nodig is. Bij de beoordeling van beleggingsrisico's neemt het fonds naast traditionele maatstaven ook duurzaamheidsrisico's, oftewel Environmental, Social en Governance (ESG) factoren, mee. Hoe met ESG factoren wordt omgegaan staat verder omschreven in paragraaf 4.5 Maatschappelijk Verantwoord Beleggen.

Het Fonds dient vermogensbuffers aan te houden (het zogeheten Vereist Eigen Vermogen of VEV) om eventuele tegenvallende beleggingsresultaten op te vangen. De vereiste vermogensbuffer wordt uitgedrukt als percentage van de pensioenverplichtingen en is afhankelijk van de beleggingsrisico's die worden genomen. Als het Fonds meer beleggingsrisico's neemt, moet het hogere buffers aanhouden en vice versa. Het Fonds heeft in het kader van de vaststelling van de korte termijn risicohouding de bandbreedte vastgelegd waarbinnen de vereiste vermogensbuffers (het VEV) dienen te blijven (16% tot 21%).

4.3. Prudent person regel

Ingevolge de wet dient het Fonds een beleggingsbeleid te voeren dat in overeenstemming is met de prudent person regel. Deze houdt kort gezegd in dat het Fonds als 'goed huisvader' de beleggingen dient te beheren. Het Fonds geeft hieraan uitvoering door de onderstaande uitgangspunten:

- Het Fonds doet de beleggingen in het belang van de (gewezen) deelnemers en gepensioneerden.
- De waarden worden zodanig belegd dat de kwaliteit, veiligheid en liquiditeit van de portefeuille als geheel zijn gewaarborgd.
- De waarden die ter dekking van de pensioenverplichtingen worden aangehouden, worden belegd op een wijze die strookt met de aard en de duur van de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen.
- Het Fonds belegt voornamelijk op gereguleerde markten. Beleggingen in niet tot de handel op een gereguleerde financiële markt toegelaten waarden worden tot een prudent niveau beperkt.
- Het Fonds maakt gebruik van derivaten voor het afdekken van risico's, zoals rente-, inflatie- en valutarisico's en voor efficiënt portefeuillebeheer. Daarbij zijn limieten gesteld aan de kredietwaardigheid van de tegenpartijen en aan de maximale exposure naar iedere tegenpartij, en wordt de actuele marktwaarde van derivatencontracten op dagbasis volledig gedekt door onderpand. De beleggingen worden naar behoren gespreid, bijvoorbeeld over verschillende beleggingscategorieën, landen en ondernemingen. Beleggingen in Philips en Signify worden gemedend.
- Risico's worden zo mogelijk beheerst en begrensd.

4.4 Grenzen aan beleggingsbeslissingen

Het Fonds onthoudt zich van, of werkt niet mee aan beleggingstransacties die verboden zijn, bijvoorbeeld op grond van het internationale recht.

4.5 Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

Philips Pensioenfonds stelt in het kader van het beleggingsbeleid, het financiële belang van zijn deelnemers voorop. We zijn van mening dat deze verantwoordelijkheid naar onze deelnemers prima samengaat met een maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid. In 2020 hebben we een uitgebreid deelnemersonderzoek uitgevoerd en daarna een nieuw beleid ontwikkeld. Wij hebben het nieuwe beleid gebaseerd op onderstaande zaken:

- Wensen van onze deelnemers
- Internationale richtlijnen verantwoord ondernemen
 - De OESO-richtlijnen, UN Guiding Principles (UNGP's) en Global Compact (worden onderschreven)
- Internationale principes op het gebied van verantwoord beleggen
 - De UN Principles for Responsible Investment (PRI) – ondertekend in 2009
 - Het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB) convenant – ondertekend in 2018
- Wet- en regelgeving
 - O.a. Pensioenwet, Nederlandse Corporate Governance code, IORP2, SRD2

Het MVB (Maatschappelijk Verantwoord Beleggen) beleid geeft weer hoe we rekening houden met maatschappelijke aspecten zoals het milieu en sociale verhoudingen in het beleggingsproces. MVB gaat zowel over de impact die we via onze beleggingen hebben op zulke aspecten als over de financiële impact die zulke aspecten hebben op onze beleggingsportefeuille.

We stellen onszelf ten doel om negatieve impact via onze beleggingen te voorkomen en te verhelpen en met een gedeelte van de beleggingen positief bij te dragen aan duurzame ontwikkeling van de maatschappij. Daarnaast willen we dat milieu, sociale aspecten en goed ondernemingsbestuur (ook wel 'ESG aspecten') bij beslissingen in de beleggingsketen adequaat worden meegenomen omdat wij ervan overtuigd zijn dat deze financieel relevant zijn (vaak op de lange termijn). Dit doen we via:

1. de keuzes die we maken ten aanzien van onze beleggingen en anderzijds
2. de wijze waarop we zorgdragen voor deze beleggingen, 'stewardship' genaamd.

Dit vullen we op zo'n manier in dat het niet ten koste gaat van de kans om onze financiële ambitie te behalen. Ook willen we dat ons beleid eerlijk en oprecht is, daarom leggen we uit wat we doen en waarom we dat doen. Verder blijft het MVB beleid continue in ontwikkeling, bijvoorbeeld vanwege maatschappelijke trends of nieuwe wet- en regelgeving.

Beleid – Keuze voor beleggingen

Er zijn drie aspecten van belang bij de keuze voor de beleggingen vanuit het MVB beleid. Ten eerste hanteren we randvoorwaarden waar beleggingen aan moeten voldoen. Ten tweede willen we waar dat kan aansluiten bij de houding en voorkeuren van onze deelnemers op het gebied van duurzaamheid. Als laatste draagt MVB ook bij aan het maken van afwegingen op het vlak van risico en rendement. Het MVB beleid zorgt ervoor dat onze portefeuille een duurzamer karakter heeft dan het universum van beschikbare beleggingen, het betekent niet dat we enkel 'groene' beleggingen in de portefeuille hebben.

Bovenstaande drie punten komen tot uiting in het uitsluitingsbeleid (waar willen we niet in beleggen), een beleid over keuze voor duurzame beleggingen (waar willen we juist wél in beleggen) en in een beleid over het meewegen van ESG informatie bij beleggingsbeslissingen om risico en rendementsafwegingen te maken.

- Bij uitsluitingen maken we onderscheid tussen bedrijven en landen (voor staatsobligaties). We sluiten beleggingen in de productie van controversiële wapens en tabak uit. Ook willen we niet beleggen in bedrijven die in hun productieproces internationale afspraken op het gebied van verantwoord ondernemen (Global Compact, OESO-richtlijnen en UNGP's) structureel ernstig schenden. Daarbij gaan we eerst de dialoog aan met zulke bedrijven en als dialoog niet leidt tot het gewenste resultaat dan sluiten we deze bedrijven uit. Ook wensen we niet te beleggen in staatsobligaties van landen waartegen sancties zijn afgekondigd door de Europese Unie en/of de Verenigde Naties. En beleggen we niet in staatsobligaties van landen die significant achterblijven op ESG gebied.
- Op basis van de resultaten uit het deelnemersonderzoek uitgevoerd in 2020 willen we met de beleggingen bijdragen aan het behalen van de Sustainable Development Goals (SDGs) en dan met name SDGs:
 - 3 'Goede gezondheid en welzijn',
 - 11 'Duurzame steden en gemeenschappen',
 - 12 'Verantwoorde consumptie en productie' en
 - 13 'Klimaatactie'.

- Voor deze SDGs is gekozen omdat ze herkenbaar zijn, aansluiten bij het beleid van de sponsors en door deelnemers onderschreven worden als belangrijke doelen. Dit betekent dat we meer willen beleggen in duurzame beleggingen die bijdragen aan het behalen van de 4 geselecteerde SDGs ten opzichte van het beleggingsuniversum. Ook willen we juist minder beleggen in niet-duurzame beleggingen ten opzichte van het universum. Implementatie start in 2021.
- Ten slotte nemen we informatie over duurzaamheid ook mee in het beleggingsproces om een optimaal rendement tegen een aanvaardbaar risico te genereren. Om die reden houden we rekening met ESG aspecten bij beleggingsbeslissingen, net zoals we rekening houden met overige risico's en factoren zoals omzetgroei en kosten bij een bedrijf.

Beleid – Stewardship

Dit deel van het beleid gaat over het verantwoord beheer ("stewardship") van het aan ons toevertrouwde kapitaal, daaronder valt het verantwoord gebruik van de rechten die we hebben als belegger. Dit doen we voornamelijk door de bedrijven in onze portefeuille te monitoren, als er reden toe is een dialoog met hen aan te gaan en tijdens aandeelhoudersvergaderingen het stemrecht uit te oefenen.

- Om de beleggingen zo goed mogelijk te kunnen beoordelen is het belangrijk om voldoende informatie te verzamelen over de bedrijven waarin belegd wordt. Hoe bedrijven opereren, heeft naast financiële consequenties ook invloed op omgevingsfactoren zoals maatschappij, klimaat en milieu. Bij het beoordelen van beleggingen wordt gekeken naar (potentiële) negatieve impact en dat doen we zoveel als mogelijk op basis van due diligence zoals omschreven in het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers. Daarnaast monitoren we ook ontwikkelingen in de bredere maatschappij die relevant zijn (of dat kunnen worden) voor onze beleggingsportefeuille.
 - Deze informatie (onder andere verkregen via due diligence) heeft ertoe geleid dat we klimaatverandering als strategisch risico, oftewel thematisch aandachtsgebied, hebben aangemerkt vanwege de grote financiële en maatschappelijke gevolgen ervan.
- Op basis van de informatie die voortvloeit uit de monitoring van de portefeuille, gaan we een dialoog aan met de bedrijven in de portefeuille. Hierbij richten we ons op de bedrijven waarvan we inschatten dat de dialoog kan leiden tot veranderingen die zoveel mogelijk bijdragen aan langetermijnwaardcreatie.
- Beleggingen in aandelen geven PPF het recht om te stemmen tijdens aandeelhoudersvergaderingen. Door gebruik te maken van het stemrecht kunnen we indirect invloed uitoefenen op de kwaliteit van het bestuur van de ondernemingen waarin wordt belegd. We zullen daarom geïnformeerd het stemrecht uitoefenen, we volgen niet blindelings het management of een proxyadviesbureau. We gebruiken informatie van verschillende bronnen. We lenen geen aandelen uit. Verder zijn we terughoudend in het inbrengen van stemvoorstellen.

Uitvoering – Er zijn diverse partijen die een rol spelen in de uitvoering van het beleid, de belangrijkste zijn Philips Pensioenfonds (PPF), BlackRock, Cambridge en de vermogensbeheerders. Van deze partijen zijn de voornaamste activiteiten voor de uitvoering van het MVB beleid hieronder weergegeven.

- Wij (PPF) bepalen het beleid, selecteren benchmarks voor de diverse beleggingscategorieën en stellen de uitsluitingslijsten op. Ook treden we in dialoog met BlackRock en de vermogensbeheerders over MVB.
- BlackRock (Master Manager) zorgt dat het beleid wordt uitgevoerd door de onderliggende vermogensbeheerders. BlackRock meet het ESG gehalte van de portefeuille, rapporteert hierover en adviseert PPF inhoudelijk.
- Vermogensbeheerders
 - De vermogensbeheerders van passief beheerde portefeuilles volgen de benchmark geselecteerd door PPF bij het selecteren van beleggingen. Bij deze managers is de belangrijkste taak het uitvoeren van het stewardshipbeleid.
 - De vermogensbeheerders van actief beheerde mandaten kunnen afwijken van de benchmark, daarbij moeten ESG aspecten worden meegewogen. Daarnaast voeren deze managers stewardshipactiviteiten uit.
- Cambridge speelt een belangrijke rol in het monitoren en selecteren van de vermogensbeheerders. Daarbij nemen zij de uitvoering van het MVB beleid mee.

Verantwoording – Bij de verantwoording over het beleid en de uitvoering ervan maken we onderscheid tussen interne en externe verantwoording.

- Intern wordt verantwoording afgelegd over de uitvoering van het beleid op het niveau van beleggingscategorieën en op het niveau van individuele vermogensbeheerders. Er is specifieke aandacht voor engagements die mogelijk kunnen leiden tot uitsluiting. Dat zijn de engagements met bedrijven die internationale afspraken op het gebied van maatschappelijke verantwoordelijkheid schenden.
- Extern leggen we verantwoording af door een beknopte versie van ons beleid te publiceren. Dat vullen we aan met een uitleg over hoe het beleid wordt uitgevoerd in de verschillende beleggingscategorieën. Ook publiceren we onze beleggingen in beursgenoteerde aandelen samen met informatie over de gevoerde dialoog en het stemgedrag. Voor de overige beleggingscategorieën publiceren we een lijst met de grootste beleggingen qua marktwaarde.

Hierboven staat een beknopte samenvatting van het MVB beleid. We leggen verantwoording af over de uitvoering van dat beleid op onze website en in het jaarverslag.

4.6 Kosten

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid maakt het Fonds geen andere kosten dan die redelijk zijn in relatie tot de samenstelling van de beleggingen en de omvang van het beheerd vermogen. Het Fonds hanteert als uitgangspunt het gebruik van flat fees gerelateerd aan de omvang van het vermogen om alignment tussen het Fonds en de vermogensbeheerder te bevorderen. De hoogte van de kosten wordt periodiek getoetst aan externe vergelijkingsmaatstaven, om een objectieve beoordeling over de redelijkheid te krijgen.

5. Risicobeheersing

5.1. Beheersing financiële risico's

Voor het financiële risico op pensioenfondsniveau wordt op kwartaalbasis de haalbaarheid van de ambitie en de aanvaardbaarheid van de risico's gemeten en gerapporteerd aan het Algemeen Bestuur. Dit kan aanleiding zijn tot het overwegen van beleidsaanpassingen c.q. het evalueren van de ambitie. Financiële risico's op het niveau van de beleggingsportefeuille, rente-, matching-, markt-, krediet- en liquiditeitsrisico's, worden maandelijks gemeten en getoetst aan de gestelde normen en kunnen leiden tot het bijsturen van de beleggingsportefeuille door de externe beheerder.

5.2. Beheersing operationele risico's

De operationele risico's (zijnde de risico's bij uitvoering van feitelijke werkzaamheden) op het vlak van vermogensbeheer worden periodiek geïdentificeerd. Vervolgens wordt regelmatig getoetst of de op deze risico's afgestemde beheersmaatregelen (die de betreffende risico's moeten verkleinen) aanwezig zijn en ook werken. Op het vlak van vermogensbeheer is onder meer van belang de beheersing van operationele risico's rond de uitvoering van de ALM-analyses, het opstellen en actueel houden van de vermogensbeheerovereenkomst en het monitoren van de naleving van de beleggingsrichtlijnen door de Master Manager en sub-managers. Daarnaast controleert een externe accountant jaarlijks of de door de externe vermogensbeheerders (Master Manager en sub-managers) genomen beheersmaatregelen een redelijke mate van zekerheid bieden dat zij de beheersing opleveren die beoogd wordt. Op basis van deze ISAE-rapportages wordt overleg gevoerd met de Master Manager en worden waar nodig afspraken gemaakt over door te voeren verbeteringen.

Het Fonds heeft een incidentenbeleid dat mede voor het vermogensbeheer geldt. Belangrijkste doel van het incidentenbeleid is het systematisch verkrijgen van inzicht in opgetreden incidenten, het beheerst afhandelen van incidenten en het nemen van maatregelen gericht op het aanpakken van de oorzaak van de incidenten. Incidenten worden op systematische en accurate wijze vastgelegd en in voorgeschreven gevallen gemeld aan DNB.

5.3. Beheersing integriteitsrisico's

Het Fonds heeft risico's voor de integriteit geïdentificeerd en op basis daarvan beleid geformuleerd en maatregelen getroffen om deze risico's te beheersen. De integriteit van de bij het Fonds en de bij de externe vermogensbeheerders werkzame personen wordt onder andere gewaarborgd door het hebben van en controleren op de naleving van gedragscodes, regelingen ter voorkoming van belangenconflicten, maatregelen ter voorkoming van fraude en klokkenluidersregelingen.

Binnen de Master Manager van het Fonds worden op basis van een gestructureerd raamwerk de risico's van witwassen, terrorismefinanciering, omkoping, fraude en het niet naleven van economische sancties beheerst. Belangrijke pijlers binnen dit raamwerk zijn ondermeer beleid en procedures, risico assessments en monitoring van risico indicatoren. Daar waar de Master Manager vermogensbeheer activiteiten uitbesteedt aan andere beheerders wordt periodiek een Operational Due Dilligence uitgevoerd waarin voornoemde integriteitsrisico's worden meegenomen.